Cēsu novadā ar GPS izseko meža cūku uzvedību; iezīmētos dzīvniekus aicina nemedīt

Lai pētītu to pārvietošanos, sociālo un teritoriālo uzvedību Āfrikas cūku mēra (ĀCM) skartajās teritorijās, Cēsu novadā meža cūkas tiek aprīkotas ar GPS kakla siksnām. Pētnieki aicina medniekus pētījuma laikā saudzēt ar GPS kakla siksnām vai ausu krotālijām apzīmētās meža cūkas un tās nemedīt.

Pētījuma laikā meža cūkas tiek notvertas un aprīkotas ar GPS kakla siksnām, kas ļauj sekot konkrētu dzīvnieku pārvietošanās maršrutiem. Dzīvnieki tiek apzīmēti arī ar ausu krotālijām, lai tos varētu vizuāli atpazīt. Papildus GPS datiem pētnieki izmanto informāciju no slēpņu kamerām un nosaka pētījumā iesaistīto dzīvnieku ĀCM statusu.

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR" un Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava" aicina medniekus nemedīt meža cūkas, kurām redzama GPS kakla siksna vai ausu krotālija. Jo ilgāk iespējams sekot vienam dzīvniekam, jo pilnīgākus datus pētnieki var iegūt par tā pārvietošanos, izmantoto teritoriju un kontaktiem ar citām meža cūkām.

Kā rīkoties, ja atrod iezīmētu meža cūku?

Ja iezīmēta meža cūka tomēr nejauši nomedīta, atrasta beigta vai mežā atrasta

nokritusi GPS kakla siksna vai krotālija, pētnieki aicina:

- nofotografēt dzīvnieku un tā iezīmējumu, izmantojot mobilo tālruni ar lietotni, kas saglabā atrašanās vietas koordinātas, piemēram, “NoteCam”;
- informēt par atradumu, rakstot uz e-pastu inst@silava.lv vai zvanot LVMI “Silava” zinātniskajam asistentam Aivaram Ornicānam pa tālruni 29172201.

Ja atrasta kakla siksna ar GPS uztveršanas iekārtu, pētnieki aicina iespēju robežās to saglabāt un nodot institūtam.

Telemetrijas metode meža cūku izpētē Latvijā tiek izmantota pirmo reizi. Tā ļaus iegūt precīzus datus par to, cik lielās teritorijās meža cūkas pārvietojas, kā pārvietošanās paradumi mainās dažādos gada periodos un sezonās, kā arī kādi ir dzīvnieku savstarpējie kontakti un baru teritoriālā uzvedība.

Šie dati ir būtiski, lai labāk izprastu ĀCM izplatību meža cūku populācijā un precīzāk plānotu slimības ierobežošanas un populācijas pārvaldības pasākumus. Pēc ĀCM izplatības viļņa meža cūku blīvums ievērojami samazinās, taču pēc vairākiem gadiem populācija var strauji atjaunoties. Tādēļ pētniekiem svarīgi noskaidrot, kā šādos apstākļos mainās dzīvnieku pārvietošanās un savstarpējie kontakti.

Pētījumā iegūtā informācija būs nozīmīga arī, plānojot iespējamās meža cūku vakcinācijas kampaņas nākotnē.

Pētījums notiek Eiropas Savienības pētniecības un inovācijas programmas “Apvārsnis Eiropa” projekta ASFaVIP ietvaros. Starptautisko projektu vada Frīdriha Leflera institūts Vācijā, un tajā piedalās 11 partneri no astoņām valstīm.

Latvijā projektu HOP-ON ASFaVIP “Izpratne par dzīvu novājinātu vakcīnu darbības rādītājiem Āfrikas cūku mēra profilaksei un kontrolei mežacūkām un mājas cūkām” (Nr. 101217300) īsteno institūts “BIOR” sadarbībā ar LVMI “Silava”. Latvijas pētnieku darbs vērsts uz meža cūku ekoloģijas, populācijas dinamikas un ĀCM epidemioloģijas izpēti endēmiskās teritorijās.

Pētījums Latvijā turpināsies līdz 2027. gada 28. februārim. Papildus Cēsu novadam pētījums tiek īstenots arī Talsu novadā.

Plašāka informācija ŠEIT.